

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1855-07-24)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1855-07-24)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 401. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000088.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Tirsdag Formiddag, 24. Juli 1855.

Min kjære Hanne!

I Søndags Eftermiddags modtog jeg omsider et Brev fra Dig, nemlig af den 19de. Hvorledes det er gaaet til, at Du saa længe har forgjæves ventet paa Brev fra mig, kan jeg nu, efter saa lang Tids Forløb, ikke afgjøre; men jeg veed, at jeg aldrig har ladet mange Dage hengaae uden ats. 402skrive, da det altfor meget ligger mig selv paa Hjerte at vedligeholde en levende Brevvexling med Dig i Din Fraværelse. Derimod har jeg usædvanlig længe maattet vente paa Brev fra Dig, og vilde, inden det sidste ankom, været noget ængstelig over Udeblivelsen, dersom ikke Din Broderkone forleden havde sendt Clara ud til mig med Efterretninger, som jeg siden, da jeg besøgte hende selv, fik bekræftede af hendes egen Mund. 1) Hvorom Alting er, det Værste bliver, at Din Længsel efter Brev har havt en skadelig Indvirkning paa Din Helbredstilstand, og været Skyld i, at Du ikke har faaet saa mange Bade, som Du skulde. Men da jeg virkelig ikke er mig nogen Forsømmelse bevidst, og vel heller ikke let kunde have gjort mig skyldig i en saadan, maa jeg i mine Tanker følge det Vink, som Du selv giver mig i det sidste Brev: at Upasseligheden ikke saa meget er kommen af Din Ængstelse, som Ængstelsen af Upasseligheden; og heri bestyrkes jeg ved den Misstemning, som gaaer igjennem hele Brevet, og som endog er saa stor, at Du har kunnet yttre det Ønske aldrig at komme hjem igjen. Du er altfor tilbøielig til at give efter for øieblikkelige Forstemninger. Dersom jeg vilde være paa samme Maade, kunde jeg have skrevet Dig det ene triste og forstemte Brev til efter det andet, thi jeg har virkelig ført et meget trist Liv i Sommer. Jeg seer næsten ingen Mennesker, naar jeg undtager de enkelte Gange, jeg er i Selskab. Jeg er her i de mange Værelser og i Haven allene, seer kun Tjenestefolkene og min Moder, som i Sommer har været daarligere og vanskeligere end ellers, og har daglige Ubehageligheder og Ærgrelser i Theater-Anliggender. Men om Alt dette skriver jeg ikke, thi til hvad Nytte? Hvorfor skulde jeg lade mine egne Forstemninger indvirke paa Dig og forspilde Dig den Fred og Ro, som Du behøver paa Din Reise? Nu, det forstaaer sig, heri er ingen Fortjeneste fra min Side, thi saaledes lader jeg mig ikke afficere af mine Ubehageligheder. Du siger, at i mits. 403Signet ere de tre Hoveder det triste Moment, som betyder Dig. Det er aldrig faldet mig ind. De tre Hoveder betyde efter min Mening de sørgelige Tilskikkelser udenfra (her specielt Pesten i Norge), 1) men ikke de Sorger, som vi selv skabe os. At Du skulde udgjøre det triste Moment i mit Liv, er jo en forskruet Tanke og næsten et frækt Ord. Dog Nok herom, Din Stemning har vel allerede forandret sig til det Bedre, og jeg haaber at finde Beviis derpaa i det Brev, som rimeligviis er underveis. Lad nu Opholdet i Dresden og det sachsiske Schweitz i Selskab med den gode Suhr være Dig en Opmuntring; men saa maa Du ogsaa gjøre Dit til at nyde den med et fornøiet Sind. Du lever for lidt i det Nærværende og forspilder Dig dets Nydelse ved at gruble over det Tilkommende, som man jo dog bliver nødt til at overlade til Gud, der nok vil lede det til vort sande Bedste.

Og nu lad mig skrive om andre Ting og fortælle Dig Et og Andet, som maaskee kan interessere Dig. Det Første, skal man kalde det godt eller ondt? Lise Jürgensen, den nettede unge Pige paa Falster, er nu død efter sine lange Lidelser. 2) Den egentlige Sygdom (den samme som Petrine Fredstrup har havt) var for kort siden ophørt, og Lægerne antog hende nu for helbredet, medens jeg triumpherede over at min Spaadom, at hun vilde komme sig, gik i Opfyldelse. Men den egenlige Sygdoms Ophør viste sig kun at være Overgangen til en galoperende Svindsot, der i faa Dage tog Livet af hende. Hendes Forlovede, Lieutenant Nielsen, havde faaet 4 Dages Permission, for at besøge hende i hendes Sygdom, og netop paa den sidste af disse 4 Dage døde hun. Igaar er hun, efter Sigende, bleven begravet. Bolette Petersens Datter Henriette var hos hende, da hun døde, i Nykjøbing. Ogsaa hendes Moder og een eller to af hendes Søstre vare flyttede til Nykjøbing i hendes Sygdom. Bolette sagde, at Heiberg Jürgensen havde forleden maattet sende tre Vogne til Nykjøbing for at hente Levende og Døde til Riserup. — Petersenss. 404ligge paa Landet paa en Bondegaard bag ved Ermelundshuset. Jeg har endnu ikke besøgt dem, skjøndt jeg har lovet det, og Gud veed, om der bliver Noget af.

Der er vist Intet til Hinder for, at Din Broder kan spille Faaborg i »Dyveke«, men Efterretningen kommer nok nu for sildigt, til at Du i den Henseende kan tage Dig af ham paa Reisen. 1)

Idag for 8 Dage siden gjorde jeg en Visite hos Hauchs, for at gratulere i Anledning af Brylluppet, og fordi jeg fandt det passende at hilse paa Hauch som Formand i Commissionen. 2) Jeg kom noget sildigt, og traf ham og hans Kone, Mathilde og hendes Forlovede, Alle ved Theebordet. Kjæresten løb ikke sin Vei for mig, saaledes som for Dig. Mathilde syntes mig, saavidt jeg kunde see i Skumringen, at have tabt sig, hun saae daarligt ud. Marie var ikke hjemme. Hauchs have nu faaet den smukke Have med Lysthuset, det store Vand og de høie Træer, som vi engang skulde havt. Fru Hauch viste mig den, og førte mig om i den. Den seer ligesaa uordenlig og forgroet ud som dengang. — Iforveien besøgte jeg Overskou i Frederiksberg Allee, og bragte ham det nye franske Stykke, som han er bleven ganske indtagen i og er nu ifærd med at oversætte. 3) — Du skal forresten ikke troe, at Langes Begyndelse paa Hofteatret er saa brillant. 4) Det er et gammelt velbekendt Stykke, forskruet og ikke meget anstændigt; det har flere Gange været indleveret til det Kongelige Theater, sidste Gang i en Oversættelse af Chiewitz, som vel er den, der her skal bruges.

I Onsdags havde jeg paa Theatret Besøg af Din Søster Mathiesen og hendes Datter Lene, som tog Afsked med mig i Anledning af hendes Reise til Bornholm Dagen efter, paa hvilken Dag, som jeg hører, Din Søster fik et hæftigt Anfald af dansk Cholera, som dog hurtigt blev forvundet; men den stakkels Lene maatte reise

under Moderens hæftigste Angreb. 5)

s. 405Frøken Harboue seer jeg jevnlige, og skal hilse Dig fra hende. 1) Søren Petersen har anlagt en heel Colonie af Kaniner, og har forsøgt paa at spise dem. 2). Baade han og hans Kone og Madame Linnemann (hvis Mand Du kan fortælle, at jeg har seet hende hos Søren) finde, at de smage som Fasaner, og naar Du kommer hjem, vil han forære Dig et Par til Forsøg.

Hvad mener Du om vor gamle naragtige Ven, Grev Magnus Moltke, gift med Falsens Maitresse? 3) Han er ved sin Moders Død bleven en rig Mand, og har kjøbt den prægtige Gaard paa Kongens Nytorv, mellem Salicath og Gjethuset, hvor Minister Paulli engang boede, og tidligere Theaterchefen Holstein. Han selv beboer den 2den Sal. Dette erfarede jeg paa en Restauration paa Torvet, hvor jeg traf Dronningens Livlæge, Justitsraad Jacobsen, ham som kan slaae Udødelige ihjel. 4)

Hos Mægler Hvidt gjorde jeg, ligeledes i Tirsdags, min skyldige Contravisite. 5) I dette Øieblik blev han meldt, men jeg nægtede mig hjemme, for ikke at forstyrres i mit Brev. Han lod sige, at han reiste idag til Franzensbad og vilde tage Bud med, ifald jeg ønskede det. Men han træffer Dig jo ikke der, siden Du iovermorgen gaaer til Dresden.

Du har ret med Pauker og Trompeter bekendtgjort Dagen, da Du kommer tilbage, og det skal ikke undre mig, om det kommer i Flyveposten, for at Alle kunne vide det og plage Dig paa Toldboden, hvor en Reisende dog nødt vil opholdes, men længes efter at komme hjem. Nu ligemeget; hvad mig selv angaaer, haaber jeg, at jeg ikke denne Gang skal falde og slaae min Næse 6) eller have andet uheldigt Forfald, men at jeg skal have den Glæde at modtage Dig paa Skibet, endskjøndt Glæden jo vilde være større, dersom jeg var allene, og ikke i saa stor en Sværm. Men det er det Samme, den rette Glæde er dog den at faae Dig tilbage, og jeg forsikrer Dig, at dertil glæder jeg mig inderligt; jogs. 406seer da Enden paa den kjedsommelige og triste Tilværelse, hvori jeg nu befinder mig. Men det forstaaer sig, jeg gjør Regning paa, at Du kommer hertil i en gladere Stemning, end den, der udtaler sig i Dit sidste Brev. Naar Du saa har været hjemme i nogle faa Dage, ville vi tænke paa Landtouren, hvis Maal og øvrige Beskaffenhed da maa rette sig efter mine daværende Forretninger, hvorom jeg endnu ikke vide noget Bestemt.

Det er jo et behageligt Bekjendtskab, Du har gjort med den svenske Baronesse. Ja, svenske Damer af de høiere Stænder ere meget tiltrækkende. Men hvad er det for noget Vrøvl om gifte Mænds Forlovelser i Danmark? Jeg har kun hørt fortælle om Grundtvig, at han trøstede sin Kone paa hendes Dødsleie med at fortælle hende, at han allerede var forlovet, men Historien er jo naturligviis fabrikeret. 1) Grev Ehrensvärd er en elskværdig Mand. Min Moder blev ganske rigtigt glad over Hilsenen fra ham. Hun blev ogsaa glad — og det bad hun mig skrive Dig til — ved at høre, at Du havde ængstet Dig saameget over et Brevs Udeblivelse, thi det vilde hun ogsaa gjøre. Heri tager hun ikke feil, man kan troe hende paa hendes Ord.

Runebergs Digte kjender jeg kun af Navn. Det berømteste er »Fændrik Staals Saga«, som handler om den finske Krig. 2) Det er det Digt, som Mantzius af og til reiser paa, og ligeledes declamerer her i Byen. Ogsaa min Moders Walløe har i Vinter læst endeel deraf for hende. At Runeberg skal have et ikke almindeligt Talent, derom ere Alle enige, men jeg har, maaskee med Uret, havt den Fordom imod ham, at det var politisk Poesie, det vil sige, med et bestemt politisk Øiemed, i nærværende Tilfælde at nære den finske Uvillie mod Rusland. Denne Uvillie har maaskee existeret for 40 Aar siden, kort efter Landets Afstaaelse til Rusland, men skal nu, efter alle Kyndiges Forsikkring, være aldeles ophørt, og det er intet Under, thi Finland blev, under Foreningen med dets. 407fattige Sverrig, stedmoderlig behandlet, medens det rige Rusland har gjort Alt for dets Velstand. Tragisk kan det vel kaldes, at en Digter ikke tør skrive, og alligevel ikke har Hjerte til at forlade Landet; men dersom denne Digtets Bestræbelser gaae ud paa Noget, der ikke længere lader sig udføre, fordi Nationalfølelsen ikke længere har Modtagelighed derfor, saa maa han finde sig i, at det gaaer ham som en anden Don Quixote i Kamp med Veirmøller. Men som sagt, om Dette finder Anvendelse paa Runeberg, kan jeg ikke vide; kun er det mig mistænkeligt, at Folk som Mantzius og unge løbske Studenter sympathisere saa meget med ham.

Om et Par Dage skriver jeg igjen, og adresserer Brevet ligeledes til Dresden, i den Tanke, at Du, selv om Du imidlertid skulde være gaaet til det sachsiske Schweitz, dog kommer tilbage til Dresden, eller kan faae Brevet derfra. Naar jeg siger »om et Par Dage«, mener jeg Fredag eller Lørdag, saa at Brevet kan være i Dine Hænder sildigst idag 8 Dage. Galleriet i Dresden faaer Du neppe at see, hvilket er Skade, med mindre Suhr med sit Guld kan aabne de lukkede Døre. Landskabsmaler Dahl i Dresden skal, som jeg hører, ligge paa sit Yderste, og Ingen kan komme til ham. 1) Men der er jo meget Andet i Dresden, som Du kan see og glæde Dig over, ogsaa Theatret, hvor Davison er kommen tilbage, men begyndte med at være syg, hvorover mit Hamborger Theaterblad gav ham Skoser, men dog siden roste ham for hans Fremstilling af Jøden i »Kjøbmanden af Venedig«. Hvad Du nu seer eller ikke seer, saa vær ved godt Mod og fornøi Dig.

Og nu Farvel for denne Gang, min kjæreste Hanne! Nu skal jeg til at sætte mit røde Segl for Brevet. Betragt nu Aftrykket med de rette Øine, med det rette Sind, og giv det den rette Forklaring.

Din

Heiberg, Johan Ludvig, *Fra det Heibergske Hjem,*

J. L. Heiberg.